

Opinie & Debat nr. 58

Mensenrechten en duurzaamheid!

Vrijdag 23 februari 2018

Geschreven door Henk Klein Kranenburg

Onlangs verscheen een rapport van Action Aid, met de titel: "[human rights in wind turbine supply chains](#)".

Het rapport geeft een heel feitelijke beschrijving van de mijnbouwactiviteiten van de toeleveranciers van de onderdelen die nodig zijn voor de fabricage van windturbines. Het verwijst naar de afspraken die de diverse bedrijven (o.a. Siemens en General Electric) gemaakt hebben over het verantwoord handelen, zowel in relatie tot milieuschade bij het delven als in relatie tot mensenrechten. Het betreft zogenoemde 'conflict mineralen' (tin, tantaal, wolfrum en goud) en de daarvoor geldende wet- en regelgeving in de VS en in Europa. De diverse bedrijven houden zich daaraan en dat is mooi.

Echter, het wordt je direct daarna duidelijk dat er andere mineralen zijn die onmisbaar zijn voor de fabricage. En juist die mineralen komen in de afspraken niet voor. Het lijkt er op dat de bedrijven de risico's niet hebben onderkend of zich bij het winnen van deze mineralen niet (willen) houden aan de aanbevelingen van de OECD. Ik noem twee voorbeelden, ontleend aan het rapport. Het ene is de winning van kobalt en het andere is de winning van neodymium. In de Republiek Congo wordt kobalt gewonnen. Daarbij wordt voor het graven veelvuldig gebruik gemaakt van jonge kinderen in de basisschool leeftijd (rond 7 jaar, soms jonger) die dat werk doen gedurende 10 à 12 uur per dag. Ze doen dat praktisch met de blote hand, en dat dat zeer ongezond is, behoeft geen nadere toelichting. De winning vindt plaats in slecht "gebouwde" mijnen. Er is geen enkele aandacht voor de milieuaspecten. En dat is tegen alle afspraken in. En het werk is voor de kinderen bijzonder ongezond; eigenlijk is het schandalig. Want iedereen weet het, er is wetgeving op Europees niveau, er zijn internationale afspraken en toch....

In China wordt neodymium gewonnen in de omgeving van de stad Baotou, Mongolië. Het is onmisbaar voor turbineonderdelen, accu's voor elektrische auto's enz. Er voltrekt zich een humanitaire ramp waarvan het einde nog niet te overzien is. Een immens compleet vergiftigd meer, verwoeste landbouwgrond en honderden doodzieke mensen, volwassenen en kinderen. Het vergiftigde water bereikt inmiddels de Gele Rivier die miljoenen mensen van drinkwater voorziet.

Misschien haalt het niets uit, maar ik doe het toch. Ik roep alle bedrijven op die u en mij een accu of een batterij leveren of onderdelen van een windturbine maken om deze praktijken die schade toebrengen aan mens en milieu te stoppen. Er moet een fatsoenlijke manier zijn - en dat zal wel geld kosten! - om die materialen 'in huis' te krijgen. En ik vraag ook maar meteen om ons inzicht te geven in de omvang van de milieuschade die gepaard gaat met het fabriceren van onderdelen voor "schone energie". Ik vraag het ook de leden van de Tweede Kamer.

Laten we dit "nieuws" eens goed op een rij zetten. En dan kijken we naar het milieu en de mooie woorden die we daarover spreken en naar de wetgeving. Maar ook naar de gezondheid van mensen. En wat mij betreft, vooral naar die van de kinderen. Want daar gaat het toch allemaal om, de toekomstige generatie?

Voor die kinderen kunnen we vandaag al beginnen.